

135

ΚΩΝΣΤ. Β. ΧΙΩΛΟΣ
Δρ Νομικής - Πρόεδρος
Εθνικής Ένωσης Βορείων Ελλήνων

Η ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΑΝΑ ΤΟΥΣ ΑΙΩΝΕΣ*

Τά αρχαιολογικά εύρηματα και οι ιστορικές μαρτυρίες δείχνουν ότι γύρω στα 2200 - 2100 π. Χ. τα ελληνόφωνα φύλα βρίσκονται εγκατεστημένα στην περιοχή της σημερινής Βορείου Πίνδου. Πρόκειται για τα πρωτοελληνικά εκείνα φύλα που πιστεύεται ότι είχαν αποσπασθεί από το κύριο σώμα της οικογένειας των Ίνδοευρωπαϊκών λαών κατά την 5η χιλιετία π. Χ. και διασκορπίστηκαν σε όλη την περιοχή που σήμερα είναι γνωστή ως Βόρειος Έλλάς.

Τους πρώτους αιώνες της 2ας χιλιετίας π. Χ., τα πρωτοελληνικά φύλα με πρώτους τους Ίωνες, αρχίζουν την άργη πορεία τους προς τό νότο. Εκεί θα έρθουν σε έπαφή με προελληνικούς πληθυσμούς, τους κρητονησιωτικούς, οι όποιοι έχουν ύψηλό πολιτιστικό επίπεδο. Μετά τους Ίωνες, την ίδια πορεία προς τό νότο θα ακολουθήσουν τά ανατολικά φύλα, που χρησιμοποιούν την αιώλική διάλεκτο. Από τά φύλα αυτά, που περιλαμβάνουν τους Άχαιοús, τους Λάπιθες, τους Μινύες κλπ., θα αναπτυχθεί ό μυκηναϊκός πολιτισμός.

Τά δυτικά φύλα, κυρίως οι Μακεδνοί, θα διασπαθούν. Μία ομάδα τους θα κινηθεί προς τή Στερεά και τήν Πελοπόννησο. Μία άλλη θα εγκατασταθεί στην περιοχή της Δωριίδας, όπου θα αναμιχθεί με ντόπιους πληθυσμούς και τελικά θα πάρει τό όνομα των Δωριέων. Μία τρίτη ομάδα θα στραφεί στη Θεσσαλία, ενώ ή τετάρτη — οι Μακεδόνες — θα αναπτυχθεί στην περιοχή της σημερινής Δυτικής, Νότιας και Κεντρικής Μακεδονίας.

Η σύντομη αυτή έξιστόρηση της μετακίνησης των ελληνόφωνων φύλων από τό βορρά προς τό νότο μάς δίνει και τήν εξήγηση της συγγένειας Μακεδόνων και Δωριέων, τήν όποιαν αναφέρουν συχνά αρχαίοι συγγραφείς. Οι Μακεδόνες δέν είναι Δωριείς, διότι, όπως είδαμε, τό όνομα των Δωριέων είναι μεταγενέστερο και επίκτητο· ώστόσο και τά δύο φύλα ανήκουν στην ίδια έθνογλωσσική ομάδα των Μακεδώνων, απ' όπου αποσπάστηκαν για νά ακολουθήσουν διαφορετική πορεία προς τό νότο.

Κατά τους ιστορικούς χρόνους — 8ο αιώνα π.Χ. — οι απομακρυσμένοι

* Όμιλία που έγινε τήν 7η Φεβρουαρίου 1993 στην Ένωση Άλιστρατηνών Άττικής «Ό άγιος Άθανάσιος».

από τήν πολιτιστική κοσμογονία του νότου Μακεδόνες έρχονται σιγά - σιγά στό προσκήνιο τής ιστορίας.

Τόν 7ο αϊ. ή 'Ορεσις (σημερινή περιοχή Καστοριάς) αναφέρεται ώς κοιτίδα τής Μακεδονικής δυναστείας τών 'Αργειάδων και τών Τημενιδών. Η όνομασία αυτή δημιούργησε τήν έντύπωση ότι οί Μακεδόνες βασιλείς κατάγονταν από τό 'Αργος 'Ορεσικό (στά νότια τής Καστοριάς). Η ύπαρξη του ίδιου τοπωνυμίου, πού προκάλεσε τή σύγχυση ώς πρός τήν προέλευση τής Μακεδονικής δυναστείας, δηλώνει τήν κοινή έθνογλωσσική προέλευση τών Μακεδόνων και τών άλλων έλληνικών φύλων του νότου. Κατά συνέπεια, τό 'Αργος, και στίς δύο περιπτώσεις, είναι τοπωνύμιο αυτόφυές και όχι δάνειο.

Κατά τόν 7ο - 6ο π. Χ. αιώνα οί Μακεδόνες κινούνται πρός τά ανατολικά τής 'Ορεσιάδος και εγκαθίστανται διαδοχικά στίς έπαρχίες Πιερίας, Βοττιαίας (περιοχή Βερμίου), 'Εορδαίας (σημερινής Πτολεμαΐδας) και 'Αλμωπίας (σημερινής 'Αριδαίας). Στή συνέχεια, διαβαίνουν τόν 'Αξιό και πλησιάζουν τά όρια τής Χαλκιδικής. Τά προηγούμενα φύλα πού ζοϋν στίς περιοχές αυτές (Πελασγοί κλπ.) άπωθοϋνται και σέ όρισμένες περιοχές άφομοιώνονται. Στό μεταξύ έχει άρχίσει νά αίρεται ή άπομόνωση τών Μακεδόνων, καθώς οί επιδράσεις του άνεπτυγμένου Νότου διεισδϋουν στή Μακεδονία μέσω τών άποικιών πού ίδρύονται στή Χαλκιδική και τής πύκνωσης τής θαλάσσιας και χερσαίας επικοινωνίας. 'Ετσι, σημειώνεται ραγδαία πολιτιστική άνοδος στον Μακεδονικό χώρο, ή όποία φτάνει στό άπόγειό της τήν εποχή τών βασιλέων 'Αμύντα, Φιλίππου Β' και Μεγάλου 'Αλεξάνδρου.

Τό γεγονός ότι οί 'Αρχαίοι Μακεδόνες ανήκαν στον κόσμο τών 'Ελλήνων δύσκολα άμφισβητείται πλέον. Τά νέα εύρήματα τής αρχαιολογίας σέ συνδυασμό μέ γλωσσολογικές αναλύσεις και ή άνεύρεση πλήθους νέων επιγραφών - όλων έλληνικών - μέ πλούσιο δειγματολόγιο έλληνικών όνομάτων, άποδεικνύουν ότι δέν ύπάρχει διακοπή, ούτε πολιτιστική ούτε γλωσσική, τής ένότητας τών Μακεδόνων μέ τούς υπόλοιπους 'Ελληνες. 'Αλλωστε, ή διάδοση τής έλληνικής γλώσσας και του έλληνικού πολιτισμού σέ όλο τόν γνωστό κόσμο από τούς Μακεδόνες του Μεγάλου 'Αλεξάνδρου άποτελεί τήν πιό κατηγορηματική επιβεβαίωση αυτού του γεγονότος. Ένός γεγονότος, τό όποιο επικυρώνεται κάθε τόσο από τά νέα αρχαιολογικά εύρήματα πού έρχονται σέ φώς, είτε στίς ανασκαφές τής Πέλλας, τής Βεργίνας, του Δίου και τής Σίνδου, είτε σέ δεκάδες άλλες λιγότερο γνωστές, όπως στίς περιοχές Βοΐου, Κοζάνης, Καστοριάς, Φλώρινας, 'Εδέσσης, 'Αριδαίας, Κιλκίς, Καβάλας και βεβαίως τής Θεσσαλονίκης και τής Χαλκιδικής.

Η Μακεδονία διατηρείται ως χώρα έλληνική κατά τήν περίοδο τών 'Επιγόνων, τών διαδόχων δηλαδή του Μεγάλου 'Αλεξάνδρου, και άπο-

τελεῖ ἐπὶ δύο περίπου αἰῶνες τὸν πυρῆνα εὐρυτέρων κρατικῶν ἐνοτήτων πού διοικοῦνται ἀπὸ Μακεδόνες βασιλεῖς. Μόνο μετὰ τὴν ἀποφασιστικὴ μάχη τῆς Πύδνας, τὸ 168 π. Χ., ἡ Μακεδονία παύει νὰ ὑπάρχει ὡς ἀνεξάρτητο κράτος καὶ ὑποδουλώνεται στοὺς Ῥωμαίους. Τὰ ἐδάφη τῆς κατανέμονται σὲ τέσσαρες ἡμιαυτόνομες περιοχές.

Ἰαροῦ ὅτι βρίσκονται ὑπὸ Ῥωμαϊκὴ κυριαρχία, οἱ Μακεδονικὲς ἐπαρχίες εὐημεροῦν καὶ γίνονται πόλος ἔλξης γιὰ νέους ἀποίκους ἀπὸ τὴν Ἀνατολὴ καὶ τὴν Ἰταλία.

Τὸ 324 μ. Χ. ἡ πρωτεύουσα τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους μεταφέρεται στὸ Βυζάντιο, γεγονός πού ἐπηρεάζει θετικὰ τὴν παραπέρα ἀνάπτυξη τῆς Μακεδονίας καὶ ἰδιαίτερα τῆς πρωτεύουσάς της, τῆς Θεσσαλονίκης, ἡ ὁποία βαθμιαία ἀναπτύσσεται σὲ τέτοιο σημεῖο, ὥστε νὰ ἀποτελέσει τὴ δευτέρη σὲ σπουδαιότητα πόλη τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας.

Πρέπει ἐπίσης νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἡ Μακεδονία ὑπῆρξε ἡ κύρια πύλη γιὰ τὴν εἴσοδο τοῦ Χριστιανισμοῦ στὴν εὐρωπαϊκὴ ἥπειρο. Ἄς θυμηθοῦμε τὸ ὄραμα τοῦ ἀποστόλου Παύλου ἐκεῖνη τὴ νύχτα στὴν Τρωάδα, πού ἔκρινε τὴ μετέπειτα πορεία τῆς Εὐρώπης: «*Ἀνὴρ τις Μακεδῶν*» ἐμφανίσθηκε στὸν Παῦλο καὶ μὲ ἐπιμονὴ παρακαλοῦσε: «*Διαβάς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν*» (Πράξεις 16, 8-9). Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν, ἀπευθυνόμενος στοὺς Μακεδόνες, κήρυξε τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ ἔγραφε τίς ἐπιστολές του στὰ ΕΛΛΗΝΙΚΑ.

Ἄπ' ὅσα ἀναφέρθηκαν παραπάνω, ἡ ἀναμφισβήτητὴ ἑλληνικότητα τῆς Μακεδονίας χάνεται στὰ βάθη τῶν αἰώνων. Ἡ Μακεδονία μὲ τίς ἀνεπανάληπτες μορφές πού ἐγέννησε καὶ ἐξέθρεψε, ὅπως τὸν Φίλιππο Β', τὸν Μέγα Ἀλέξανδρο, τὸν Ἀριστοτέλη, τοὺς ἱεραποστόλους καὶ φωτιστὰς τῶν Σλάβων, Θεσσαλονικεῖς ἀδελφούς Κύριλλο καὶ Μεθόδιο, καὶ ἄλλους, συνέβαλε ἀποφασιστικὰ στὴ διαμόρφωση τῆς παγκόσμιας ιστορίας.

Ἡ ἀδιάσπαστη ιστορικὴ συνέχεια τοῦ Μακεδονικοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀποδεικνύεται, ὅπως ἀναφέρθηκε, ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ ἀπὸ τὴν περίοδο τῆς βασιλείας τοῦ Φιλίππου καὶ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, τοῦ Χριστιανικοῦ Βυζαντίου καὶ τοῦ Ἔπους τοῦ Μακεδονικοῦ Ἀγῶνα (1904-1908), ὡς καὶ ἀπὸ τὰ πολύτιμα εὐρήματα τοῦ σπηλαίου τῶν Πετραλώνων τῆς Χαλκιδικῆς, τοῦ Δίου, τῆς Πέλλας καὶ τῆς Βεργίνας, πού ἀποτελοῦν τοὺς πλέον ἀδιάψευστους μάρτυρες τῆς Ἑλληνικότητας τῆς Μακεδονίας. Ἦδη ἀπὸ τὸν 1ο π. Χ. αἰῶνα, ὁ ἐπιφανὴς μέγας γεωγράφος Στράβων διεκήρυξε: «*Ἔστιν μὲν οὖν Ἑλλάς καὶ ἡ Μακεδονία*».

Τεραστίας σημασίας καὶ ἀποτελεσματικότητας ὑπῆρξε ἐπίσης καὶ ἡ συμβολὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας μας στὴ διατήρηση τῆς ιστορικῆς συνέχειας τοῦ Μακεδονικοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Ἡ Μακεδονία εἶναι Ἑλλάς. Ἔχει ἱστορία τριῶν καὶ πλέον χιλιῶν

ετών. Οί κάτοικοί της εἶναι ἑλληνογενεῖς καί οἱ πρῶτοι πού διέδωσαν τόν ἑλληνικό πολιτισμό στά πέρατα τῆς Οἰκουμένης διά τῆς ἐκπολιτιστικῆς ἐκστρατείας τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, ὁ ὁποῖος ἐγαλουχήθη ἀπό τόν μεγάλο Μακεδόνα φιλόσοφο τῆς ἐποχῆς, τόν Σταγειρίτη Ἀριστοτέλη.

Ἡ Μακεδονία, κατά τόν ἱστορικό Πολύβιο, ἦταν ἀνέκαθεν —καί βεβαίως παραμένει καί σήμερα— ὁ προμαχὼν τῆς Ἑλλάδος, οἱ δέ Μακεδόνες ἀπό τά βᾶθη τῶν αἰῶνων μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, ἐδῶ καί 3.000 χρόνια, ὄχι μόνον εἶναι Ἕλληνες, ἀλλά, κατά τόν Ἡρόδοτο, ἀποτελοῦν τόν πρωταρχικό πυρῆνα τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους. Ὅπως ἐπίσης ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος, οἱ Μακεδόνες εἶχαν τήν ἴδια γλῶσσα μέ τούς ἄλλους Ἕλληνες καί κοινά ἦθη καί ἔθιμα.

Ἡ κάθοδος τῶν Σλάβων καί τῶν Βουλγάρων οὐδέποτε ἐπέτυχε νά μεταβάλει τόν ἐθνολογικό χαρακτήρα τῶν Μακεδόνων. Ἡ μακεδονική γλῶσσα ὑπῆρξε ἀκραιφνῆς ἑλληνική διάλεκτος καί γλῶσσα τῶν συγχρόνων Μακεδόνων εἶναι ἡ κοινὴ ἑλληνική γλῶσσα.

Μακεδονία - Μακεδόνες: ΡΙΖΕΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ, ἀπό τήν ἀρχαία λέξη «μᾶκος» (μῆκος) καί «μακεδνός» (ἐπιμήκης ἢ ψηλός). Τά ὀνόματα αὐτά δέν μποροῦν νά δηλώνουν τίποτα ἄλλο, παρὰ λαό Ἑλληνικό καί ἐθνικά στοιχεῖα Ἑλληνικά. Ὅλα τά ἄλλα ἀποτελοῦν σκόπιμη παραχάραξη τῆς ἱστορικῆς ἀλήθειας καί πραγματικότητας.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, ἕνας χώρος στήν Ἑλλάδα, ὅπου ἡ ἀρχαιολογική σκαπάνη φέρνει σέ φῶς καί ἀποδεικνύει κατά κόρον τήν ἑλληνικότητά του, μέ τήν ἀνεύρεση χιλιάδων ἀριστουργημάτων τέχνης καί ἐπιγραφῶν στά ΕΛΛΗΝΙΚΑ.

Ὅπως βεβαιώνουν κατηγορηματικά ἡ Παλαιά Διαθήκη, ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, ἄπειρες ἐπιγραφές σέ ἀγάλματα, τάφους καί πλάκες μέ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ὀνόματα καί ἀφιερῶματα καί οἱ χιλιάδες τῶν νομισμάτων, ὄχι μόνον στή Μακεδονία, ἀλλά καί στήν ὑπόλοιπη Ἑλλάδα, τή Λιβύη, τήν Αἴγυπτο καί τήν Ἀσία καί μέχρι τίς Ἰνδίες, οἱ Μακεδόνες, ὡς Ἕλληνες, ἐπέβαλαν τή γλῶσσα τους, δηλαδή τήν ἑλληνική γλῶσσα, καί μετέφεραν τόν ἑλληνικό πολιτισμό σέ ὁλόκληρο τόν τότε γνωστό κόσμο.

Ἡ σημαντική γεωγραφική θέση τῆς Μακεδονίας ὑπῆρξε ἀνά τούς αἰῶνες τό κίνητρο διά τούς Ρωμαίους, Τούρκους, Σλάβους καί Βουλγάρους πρὸς κατάκτησή της.

Ὁ Ὀλυμπος, ὁ ὁποῖος κατά τή Μυθολογία ἐθεωρεῖτο ἡ κατοικία τῶν Δώδεδα Θεῶν, εὑρίσκεται στή Μακεδονία. Στή Μακεδονία ἐπίσης βρίσκονται καί τά Πιέρια Ὄρη. Ἐδῶ ὁ βασιλεὺς Πιέρρος εἰσήγαγε τή λατρεία τῶν Μουσῶν καί ἔδωσε σ' αὐτές τά ὀνόματα τῶν θυγατέρων του. Κατά τή Μυθολογία ἐπίσης, οἱ Μοῦσες ἔφυγαν ἀπό ἐκεῖ ὡς πτηνά καί ἐγκατεστάθησαν στόν Ἐλικῶνα, ἐξ οὗ καί μετωνομάσθηκαν ἀπό Πιερίδες σέ Ἐλικωνιάδας Μούσας.

Ἡ πεποιθήση τῶν Ἀρχαίων Μακεδόνων, καθὼς καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, ὅτι οἱ Δώδεκα Θεοὶ τοὺς κατοικοῦσαν στὸν Ὀλυμπο, βουνὸ Μακεδονικόν, καὶ οἱ Ἐννέα Μοῦσες στὸ ἐπίσης Μακεδονικὸ βουνὸ Πιέρια, ἀποτελεῖ ἀδιάσειστη ἀπόδειξις ὅτι τὰ ἑλληνικὰ φύλα ἦσαν ἐγκατεστημένα ἀρχικῶς στὴ Μακεδονία, ὅπου τὸ πρῶτον ἐλάτρευσαν τοὺς θεοὺς τῶν. Γίνεται, ἐπομένως, ὀλοφάνερο ὅτι ἡ Μακεδονία ἀποτελοῦσε σημαντικώτατο τμῆμα τῆς Ἑλλάδος. Σὲ κάθε ἄλλη περίπτωση θὰ ἦταν ἀδιανόητο νὰ πιστεύαν οἱ Ἕλληνες ὅτι οἱ θεοὶ τοὺς κατοικοῦσαν σὲ χώρα μὴ ἑλληνική.

Ἡ συμβολὴ τῆς Μακεδονίας στὴν ἐξέλιξις καὶ διαμόρφωσις τῆς παγκοσμίου ἰστορίας ὑπῆρξε ἀποφασιστική.

Ἀπὸ τῆς Μακεδονίας ξεκίνησε ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος γιὰ τὴ μεγάλη ἐκπολιτιστικὴ του ἐκστρατεία, ἡ ὁποία ἀποσκοποῦσε στὴ διάδοσις τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ στὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης.

Ἡ δολοφονία τοῦ Φιλίππου δημιούργησε στὴν Ἑλλάδα ἀναταραχὴ, ἐξελισσομένη πρὸς καθολικὴ ἐπανάστασις, μὲ πρωτοστατοῦντες τοὺς Ἀθηναίους. Ματαιῶς ὁ Ἀλέξανδρος διακήρυττε ὅτι σέβεται τίς ἐλευθερίες τῶν πόλεων. Οἱ πεπειραμένοι σύμβουλοί του, διαισθανόμενοι τοὺς κινδύνους καὶ κυρίως λόγῳ τοῦ γεγονότος ὅτι τὸ καλύτερο μέρος τοῦ στρατοῦ του βρισκόταν ἤδη στὴν Ἀσία, τὸν συμβούλευαν νὰ προτιμῆσει εἰρηνικὴ διευθέτησις τῆς κρίσεως. Αὐτὸς ὅμως ἀπετόλμησε τὴν ἀντιπαράθεσις καὶ ἐθριάμβευσε. Ἐξεστράτευσε ταχέως πρὸς τὴ Θεσσαλία διὰ τῆς Ὀσσας καὶ ἐπέτυχε νὰ ἀναγνωρισθεῖ ἀπὸ τοὺς Θεσσαλοὺς στρατηγὸς - αὐτοκράτορας τῆς ἑλληνικῆς συμμαχίας.

Μετὰ ἀπ' αὐτό, οἱ Ἀμφικτύονες στὶς Θερμοπύλες ἀναγνώρισαν τὴν ἡγεμονία τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ ὁποῖος στρατοπέδευσε στὴ Βοιωτικὴ Καδμεία. Οἱ πρέσβεις τῶν Ἀθηναίων, πού ἦρθαν νὰ τὸν προῦπαντήσουν, τοῦ δήλωσαν ὅτι ὁ Δῆμος ἀναγνώριζε τὴν ἡγεμονία του καὶ τοῦ ἀπένειμαν δύο χρυσὰ στεφάνια. Οἱ τιμὲς αὐτὲς ἦσαν ἀνώτερες ἀπ' αὐτὲς πού ἐπιφυλάχθησαν στὸν πατέρα του. Τὰ Μέγαρα τὸν ἀνακήρυξαν πολίτη τους, τιμὴ πού εἶχαν ἀπονείμει καὶ στὸν Ἡρακλῆ.

Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος δὲν ἐθεωρεῖτο μόνον ὁ βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀρχιστράτηγος ὅλων τῶν Ἑλλήνων. Ὅπως ἀναφέρει ὁ Ἀρριανὸς στὸ βιβλίον του «Ἀνάβασις Ἀλεξάνδρου», ὁ τίτλος «Μέγας» δόθηκε στὸν Ἀλέξανδρον τὸ ἔτος 335 π. Χ., στὸ λεγόμενον «Κοινόν τῆς Κορίνθου». Ἐκεῖ, στὴν Κορίνθον, μὲ ἐντολὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου, συγκεντρώθηκαν ὅλοι οἱ σύμμαχοι, ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Σπαρτιάτες, οἱ ὁποῖοι θεώρησαν «μὴ εἶναι σφίσιν πάτριον ἀκολουθεῖν ἄλλοις, ἀλλ' αὐτοὺς ἄλλων ἡγεῖσθαι». Κατὰ τὴ γενικὴν αὐτὴ συνέλευσις τῶν συμμάχων, ἀναγορεύθηκε ὁ Ἀλέξανδρος «Ἀυτοκράτωρ-στρατηγὸς τῶν Ἑλλήνων». Ἡ συμμαχία αὐτὴ ἐπισφραγίστηκε μὲ ὄρκον.

Δυστυχώς, δέν έχει διασωθεῖ τό σπουδαιότατο αὐτό ψήφισμα, τό ὁποῖο, πιθανώτατα, θά ἦταν ὁμοιο μέ ἐκεῖνο τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ Φιλίππου. Κάποια γενική ἐντύπωση μποροῦμε νά σχηματίσουμε ἐξ ὠρισμένων περικοπῶν λόγων Ἀθηναίων ρητόρων, οἱ ὁποῖοι ὁμιλοῦν «περὶ τῆς συνθήκης ἢ περὶ τῶν πρὸς Ἀλέξανδρον συνθηκῶν».

Οἱ συνθήκες προέβλεπαν κοινή εἰρήνη, ὅλοι δέ οἱ Ἕλληνες ἀναγνωρίζονταν ἐλεύθεροι καί αὐτόνομοι. Ὅποιοσδήποτε προέβαινε σέ ἐχθροπραξίες ἐναντίον ἄλλου, ἐθεωρεῖτο ἐχθρός τῶν ὑπολοίπων. Ἀπαγορευόταν νά ἀναγορευθεῖ κάποιος Δεσπότης, οὐδεὶς δέ Δεσπότης, πού ἔχασε τὴν ἐξουσία του, ἦτο δυνατὸν νά τὴν ἐπανακτήσει. Ἀπαγορευόταν ἐπίσης οἱ βιαιοπραγίες, ἐνῶ ἐπιτρεπόταν ὁ ἐλεύθερος πλοῦς. Ἡ τήρηση τῆς συνθήκης ἀνατέθηκε σέ διαρκή στρατιωτικὴ δύναμη ὑπὸ τὴν ἀρχηγία τοῦ Ἀλεξάνδρου, στὸν ὁποῖο κάθε σύμμαχος πόλη ἔπρεπε νά παράσχει βοήθεια, ἐφ' ὅσον ἐκαλεῖτο, στὸν πόλεμο κατὰ τῆς Περσίας. Αὐτὲς τὶς συνθήκες ἐννοοῦσε ὁ Ἀλέξανδρος, ὅταν ὀνόμαζε «τά κοινῇ δόξαντα τοῖς Ἑλλήσι, τὰ δόγματα τὰ τῶν Ἑλλήνων».

Στὴν Κόρινθο εἶχαν συρρεύσει καλλιτέχνες, φιλόσοφοι καί πολιτικοὶ ἄνδρες, προκειμένου νά δοῦν τὸν νεαρό βασιλέα. Ὅπως ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος, μόνον ἓνας ἀπὸ τοὺς φιλοσόφους δέν προσήλθε, ὁ Διογένης ὁ Σινωπεύς, ὁ ὁποῖος τότε ἔμενε στὴν Κόρινθο. Ὅταν ὁ Ἀλέξανδρος τό πληροφορήθηκε, πῆγε νά τὸν συναντήσει. Βρῆκε τὸν Διογένη ξαπλωμένο μακάρια στὸν ἥλιο. Ὅταν τὸν ἐρώτησε ἂν ἔχει κάποια ἀνάγκη, ὁ φιλόσοφος, μέ ἀκόμα μεγαλύτερη μακαριότητα, παρατήρησε: «Κάνε λίγο παραπέρα, γιατί μοῦ κρύβεις τὸν ἥλιο!». Ὅλοι τότε κατηγόρησαν τὸν φιλόσοφο, πλὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ὁ ὁποῖος εἶπε: «Ὅμως ἐγώ, ἂν δέν ἦμουν ὁ Ἀλέξανδρος, θά ἠθελα νά εἶμαι ὁ Διογένης».

Τὴν ἴδια ἐποχὴ ἐπισκέφθηκε καί τοὺς Δελφούς, προκειμένου νά ζητήσει χρησμό ἀπὸ τὴν Πυθία, σχετικὰ μέ τὴν ἐκστρατεία. Ἐπειδὴ ὁμως αὐτὴ ἀρνιόταν νά χρησιμοδοτήσῃ, διότι ἡ ἡμέρα ἐθεωρεῖτο ἀποφράς, ὁ Ἀλέξανδρος τὴν ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι καί τὴν τράβηξε βίαια πρὸς τὸν τρίποδα, ὁπότε, καθὼς τὴν ἔσερνε, ἡ Πυθία φώναξε: «Ἀνίκητος εἶσαι, παλληκάρι», ἀναφώνηση πού δέχθηκε μέ μεγάλη χαρὰ ὁ Ἀλέξανδρος ὡς χρησμό.

Στὶς ἀρχές τοῦ 335 π. Χ. ἐπανῆλθε στὴ Μακεδονία, προκειμένου νά συμπληρώσῃ τὶς προετοιμασίες του γιὰ τὴν ἐκστρατεία κατὰ τῶν Περσῶν, ἀποστασίες ὁμως τῶν γειτόνων τὸν ἀνάγκασαν νά ἀσχοληθεῖ μέ τὴν ἐδραίωση τῆς μακεδονικῆς ὑπεροχῆς.

Ἀπὸ τὴ Μακεδονία ἐπίσης, κατὰ θεία πρόνοια, ἄρχισε τό ἱεραποστολικό του ἔργο στὴν Εὐρώπῃ ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν Παῦλος, ὁ ὁποῖος βαθύτατα ἐπηρεάσθηκε ἀπὸ τὸ ἔργο τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου καί τῶν Μακεδόνων διαδόχων του. Περιγράφεται στὶς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων

(οἱ ὅποιοι, σημειωτέον, ἐγράφησαν στήν ἑλληνική γλῶσσα, ὅπως ἄλλωστε καί τὰ τρία ἀπό τὰ τέσσαρα ἱερά εὐαγγέλια, ἐκτός τοῦ κατά Ματθαῖον, τό ὁποῖο πρωτογράφως ἐγράφη στήν ἀραμαϊκή γλῶσσα καί ἐνωρίς μεταφράσθηκε καί αὐτό στήν ἑλληνική), ὅπως προαναφέραμε: «*Ὁραμα διά τῆς νυκτός ὤφθη τῷ Παύλῳ· ἀνὴρ τις ἦν Μακεδὼν ἐστῶς, παρακαλῶν αὐτόν καί λέγων· διαβάς εἰς Μακεδονίαν βοήθησον ἡμῖν*». Εἶναι ἐξ ἄλλου γνωστό ὅτι ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἔγραψε καί τίς θεόπνευστες ἐπιστολές του πρὸς τοὺς Φιλιππισίους καί τοὺς Θεσσαλονικεῖς στήν ἑλληνική γλῶσσα, ἀφοῦ ἀπευθύνονταν σέ Ἕλληνες.

Ἡ Παλαιά Διαθήκη, ἀλλά καί τό σύνολο τῆς ἐβραϊκῆς φιλολογίας, ἀρχαίας καί μεταγενέστερης, ἀναγνωρίζουν τή Μακεδονία ὡς χώρα ἑλληνική, τό βασιλεῖα τῆς χώρας αὐτῆς, τόν Μέγα Ἀλέξανδρο, ὡς βασιλεῖα Ἕλληνα καί τό βασίλειό του, βασίλειο ἑλληνικό.

Ἡ χρονολόγηση τῶν ἐβραϊκῶν πηγῶν πού μαρτυροῦν τήν ἑλληνικότητα τῆς Μακεδονίας, κλιμακώνεται ἀπό τόν 5ο π. Χ. αἰῶνα, μέ τήν ἐνόραση τοῦ προφήτου Δανιήλ, μέχρι τόν 15ο μ. Χ. αἰῶνα.

Εἰδικότερα, στό 8ο κεφάλαιο, ἐδ. 20-21, τῆς προφητείας Δανιήλ συναντᾶται ἡ περικοπή: «*ὁ κριός, ὃν εἶδες, ὁ ἔχων τὰ κέρατα βασιλεὺς Μήδων καί Περσῶν. Ὁ τράγος τῶν αἰγῶν βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων*», στήν ὁποία ὁ Προφήτης ὀραματίζεται τή μέλλουσα κατάλυση τοῦ περσικοῦ κράτους ἀπό βασιλεῖα Ἕλληνα. Τό ὄραμα τοῦτο πραγματοποιεῖται τό 324 π. Χ. ἀπό τόν βασιλεῖα Ἀλέξανδρο.

Στό κεφάλαιο 4, ἐδ. 6 τῆς προφητείας Ἰωήλ, συναντᾶται ἡ ἀκόλουθη χαρακτηριστική μαρτυρία: «*καί τοὺς υἱούς Ἰούδα καί τοὺς υἱούς Ἰερουσαλήμ ἀπέδοσθε τοῖς υἱοῖς τῶν Ἑλλήνων*» (τά τέκνα τοῦ Ἰούδα καί τά τέκνα τῆς Ἰερουσαλήμ ἐπωλήσατε εἰς τοὺς υἱούς τῶν Ἑλλήνων). Στά βιβλία τῶν Μακκαβαίων, ἐξ ἄλλου, γίνεται συνεχῆς ἀναφορά στόν Ἀλέξανδρο Φίλιππου, βασιλεῖα τῶν Μακεδόνων, «*ὃς ἐβασίλευσεν πρῶτος τοῖς Ἕλλησι*».

Ἐκτενέστατη ἀναφορά στίς γραπτές μαρτυρίες τῆς Ἁγίας Γραφῆς γιά τήν ἑλληνικότητα τῆς Μακεδονίας, κάμνει ὁ σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ζιχνῶν καί Νευροκοπίου κ.κ. Σπυρίδων, στό βιβλίό του «*Μαρτυρίες τῆς Ἁγίας Γραφῆς γιά τή Μακεδονία, τόν Μέγα Ἀλέξανδρο καί τοὺς Ἕλληνες Μακεδόνες*», στό ὁποῖο παραθέτει 70 ἀγιογραφικά κείμενα, ἐκ τῶν ὁποίων ἀποκαλύπτεται προφητικῶς, ἱστορικῶς καί γεωγραφικῶς ἡ ἀλήθεια αὐτή. Στήν Παλαιά Διαθήκη ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα Ἕλληνες, Ἀλέξανδρος, Φίλιππος, Ἀντίοχος, στή δέ Καινή οἱ ἑλληνικές λέξεις ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ (18 φορές), ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ (5 φορές), καθὼς ἐπίσης καί τὰ ὀνόματα τῶν ἑλληνικῶν πόλεων τῆς Μακεδονίας, Σαμοθράκη, Νεάπολις, Φίλιπποι, Ἀμφίπολις, Ἀπολλωνία, Θεσσαλονίκη καί Βέροια.

Ἡ Μακεδονία εἶναι τό λίκνο τῆς ἱστορίας τοῦ ἀνθρώπου στήν ἑλλη-

νική γη. Αυτό επιβεβαιώνεται πλήρως από τὰ εὐρήματα καὶ τὸ κρανίο τοῦ Σπηλαίου τῶν Πετραλώνων τῆς Χαλκιδικῆς, τὰ ὁποῖα ἀποδεικνύουν ἀδιαμφέυτως τὴν ἀνθρώπινη ὑπαρξὴ στὸν μακεδονικὸ χῶρο πρὶν ἀπὸ 50.000 ἔτη.

Ἡ νεολιθικὴ ἐποχὴ ἀντιπροσωπεύεται στὴ Μακεδονία ἀπὸ τὸν οἰκισμὸ τῆς Νέας Νικομηδείας, πλησίον τῆς Βερεΐας, πού θεωρεῖται ὁ ἀρχαιότερος τῆς Ἑλλάδος, χρονολογούμενος περὶ τὸ 6000 π. Χ. Πρόσφατες ἀνασκαφές στὶς πλαγιές τοῦ Ὀλύμπου ἐπιβεβαιώνουν τὰ γεγονότα μὲ τὰ εὐρήματά τους, πού τοποθετοῦνται στὴν πρῶτη ἐποχὴ τοῦ σιδήρου.

Ἡ Μακεδονία παρουσιάζει συνεχὴ πολιτιστικὴ ἀνθησι καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς ἐποχῆς τοῦ χαλκοῦ, τοῦ σιδήρου καὶ τῶν ἀρχαϊκῶν χρόνων, ὅπως ἀπέδειξαν οἱ πολυάριθμες ἀνασκαφές καὶ τὰ εὐρήματα στὴν Αἰανὴ τῆς Κοζάνης, στὴ θέση «Καραμπουρνάκι» τῆς Θεσσαλονίκης καὶ τὴ Νέα Ἀγχίαλο, στὸ νεκροταφεῖο τῆς Σίνδου, στὴ Θέρμη τῆς Θεσσαλονίκης, στὴ Θάσο καὶ στὴ Νεάπολη (Καβάλα), στὸ Κιλκίς καὶ στὸ Ἀηδονοχώρι τῶν Σερρών.

Ἡ μεγάλη ὁμως ἀκμὴ τοῦ Μακεδονικοῦ Πολιτισμοῦ παρατηρεῖται κυρίως κατὰ τὸν 5ο π. Χ. αἰῶνα μὲ σπουδαῖα κέντρα τὸ Δίον, τὴν Πέλλα, τὴ Βεργίνα καὶ τὴν Ἀμφίπολη, ὅπου ὁ Ἀθηναῖος (Ἀλμίουσιος) Θουκυδίδης, ἐξόριστος, ἔγραψε τὴν ἱστορία τοῦ Πελοποννησιακοῦ Πολέμου.

Ἡ Πέλλα εἶναι ἡ γενέτειρα πόλις τοῦ Φιλίππου τοῦ Β' καὶ τοῦ υἱοῦ του Ἀλεξάνδρου. Στὴν Πέλλα ἦρθε, κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Φιλίππου, ὁ μέγας φιλόσοφος Ἀριστοτέλης καὶ ἐδίδαξε πολιτικὴ καὶ φιλοσοφία στὸν Ἀλέξανδρο.

Ὁ Φίλιππος εἶχε ψυχολογήσει ἄριστα τὸν υἱὸ του. Ὅπως ἡ μητέρα του, ἦταν φύση βίαιη, αὐταρχικὴ, ἀδάμαστη καὶ οὐδέποτε ὑπέκυπτε στὴ βία· ἀντιθέτως, ἐπέθετο καὶ μετεπιέθετο μὲ τὰ λόγια. Τότε ἐμφανίζεται ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ ἐνδοξότατος καὶ σοφότερος ἀπὸ τοὺς φιλοσόφους, ὁ ὁποῖος ἦταν ἀνώτερος ὡς πρὸς τὸν νοῦ καὶ τῶν προγενεστέρων καὶ τῶν μεταγενεστέρων του.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἦταν μόλις δεκατριῶν ἐτῶν, ὅταν ὁ Φίλιππος ἐκάλεσε τὸν Ἀριστοτέλη. Ἡ ἱστορία δὲν γνωρίζει ἐξοχότερο δάσκαλο μὲ ἐξοχότερο μαθητὴ. Διδάχθηκε ὅλα τὰ ἐγκύκλια μαθήματα, γυμναστικὴ, μουσικὴ, γραφικὴ, γραμματικὴ, ρητορικὴ, φιλοσοφικά, ἀκόμα καὶ γνώσεις ἱατρικῆς καὶ κιθαρωδία.

Τοῦ ἄρεσε πάρα πολὺ ὁ αὐλός, τὸν ὁποῖον εἶχε μάθει τόσο καλά, ὥστε σὲ κάποιον συμπόσιο ὁ Φίλιππος παρατήρησε στὸν Ἀλέξανδρο: «*Οὐκ αἰσχύνει καλῶς οὕτω ψάλλον;*», διότι ἐπίστευε ὅτι ἡ τόση δεξιότηχία ταίριαζε μόνο στοὺς ἐπαγγελματίες. Ὁ χάλκινος ἀνδριάντας, ὁ ὁποῖος στήθηκε, κατὰ διαταγὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου, στὸν τόπο πού διαδρα-

ματίζονταν οἱ Πυθικοὶ ἀγῶνες, πρὸς χάριν τοῦ κιθαρωδοῦ Ἀριστονίκου πού σκοτώθηκε στὴ μάχη, δείχνει τὴν ἀγάπη του πρὸς τὴν κιθαρωδία.

Περισσότερον ὁμως ἀπὸ ὅτιδήποτε ἄλλο ἀγαποῦσε τὸν Ὀμηρο καὶ ἐλάτρευε τὸν Ἀχιλλέα, τοῦ ὁποίου ἦταν ἀπόγονος ἀπὸ τὴν πλευρά τῆς μητέρας του, ἐνῶ ἀπὸ τὴν πλευρά τοῦ πατέρα του ἦταν ἀπόγονος τοῦ Ἡρακλέους. Ἡ Ἰλιάδα ἦταν τὸ πλέον προσφιλές του ἀνάγνωσμα, τὴν εἶχε δέ —διορθωμένη ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλη— πάντοτε κάτω ἀπὸ τὸ προσκεφάλι του, μαζί μὲ τὸ ἐγχειρίδιό του. Ὅταν κάποτε, τὶς πρῶτες ἡμέρες τῆς βασιλείας του, ἐπισκέφθηκε κάποιον σχολεῖο τῆς Μακεδονίας καὶ διαπίστωσε ὅτι δέν διδασκόταν ἡ Ἰλιάδα, ἐξοργίσθηκε τόσο πολὺ, ὥστε χτύπησε τὸν δάσκαλο. Ὅταν δέ ἔπεσε στὰ χέρια του κάποιον πολῦτιμο κιβώτιο τοῦ Δαρείου, διέταξε νὰ τοποθετήσουν μέσα σ' αὐτὸ τὴν Ἰλιάδα.

Ἀργότερα, διδάχθηκε γεωμετρία, γεωγραφία, φυσικὴ ἱστορία, ἀστρονομία. Ὁ Ἀρριανὸς διέσωσε τὴν ἐπιστολή, διὰ τῆς ὁποίας ὁ Φίλιππος μετακάλεσε τὸν φιλόσοφο: *«Ἴσθι μοι γεγονότα υἱόν· πολλήν οὖν τοῖς θεοῖς χάριν ἔχω οὐχ' οὕτως ἐπὶ τῇ γενέσει τοῦ παιδός, ὡς ἐπὶ τῷ κατὰ τὴν ἡλικίαν αὐτὸν γεγονέναι· ἐλπίζω γάρ αὐτὸν ὑπὸ σοῦ τραφέντα καὶ παιδευθέντα ἄξιον ἔσσεσθαι καὶ ἡμῶν καὶ τῆς τῶν πραγμάτων διαδοχῆς».*

Μέ τέτοια ὑπέροχη ἀγωγή διαπλάσθηκε ἡ θαυμάσια καὶ ἱπποτικώτατη φύση τοῦ Ἀλεξάνδρου σὲ χαρακτήρα πλήρη ἀνδρικήs ἀρετῆs καὶ παιδείας, πού δεύτερον ὅπως αὐτὸν δέν συναντᾶμε, ὁ ὁποῖος νὰ συνδυάζει τόσες ἀτομικὲs καὶ βασιλικὲs ἀρετὲs μέχρι τὴν ἀκροτάτη τους τελειότητα, τόση ἠθικὴ ἐπιβολὴ καὶ ὑπεροχὴ σὲ ὅλα, ψυχὴ ἀπείρως εὐαίσθητη καὶ μεγαλόφρονα.

Ὑπῆρξε, λοιπόν, ὁ Ἀλέξανδρος εὐσεβέστατος πρὸς τοὺς θεοὺς τῆς πατρώας γῆs, εὐλαβὴς πρὸς τοὺς ξένους θεοὺς καὶ προστάτης τῶν ξένων θρησκευμάτων. Ὡς πρὸς τοὺς γονεῖς του, ὑπῆρξε πολὺ εὐαίσθητος καὶ φιλόστοργος. Ἐλάτρευε τὴ μητέρα του καὶ μετὰ ἀπὸ κάθε του νίκη ἔστελνε σ' αὐτὴν τὴ μερίδα τοῦ λέοντος.

Τὸ γνωστὸ χωρίο τοῦ Πλουτάρχου, ἀποδεικνύει πόσο μεγάλη στοργὴ καὶ λαχάρα ἀληθινὴ αἰσθανόταν ὁ υἱὸς πρὸς αὐτὴν πού τὸν γέννησε. Ἄς τὸ παραθέσουμε χωρὶς ἀλλαγῆs: *«Τῇ δὲ μητρὶ πολλὰ μὲν ἐδωρεῖτο καὶ κατέπεμπεν, οὐκ εἶα δὲ πολυπραγμονεῖν οὐδὲ παραστρατηγεῖν· ἐγκαλοῦσης δὲ πρῶως ἔφερε τὴν χαλεπότητα. Πλήν ἅπαξ ποτὲ Ἀντιπάτρου μακρὰν κατ' αὐτῆs γράψαντος ἐπιστολήν ἀναγνοῦς, ἀγνοεῖν, εἶπεν, Ἀντίπατρον ὅτι μυρίας ἐπιστολάs ἔν δάκρυον ἀπαλείφει μητρός».*

Ἦταν ἀπολύτως πιστὸς καὶ εἰλικρινὴς μὲ τοὺς φίλους του. Αὐτὸ δέν τὸ διδασκόμεθα μόνον ἀπὸ τὴν ἱστορία τοῦ Ἡφαιστίωνος, ἀλλὰ ἀπ' ὅλη τὴ ζωὴ του. Ὅταν ἀρρώστησε βαρεῖα στὴν Κιλικία, διότι λούστηκε στὸν ψυχρότατο ποταμὸ Κύνδο πού βρίσκεται στὴν Ταρσό, οἱ γιατροὶ ἀποσύρ-

θηκαν, διότι έφοβούντο τούς Μακεδόνες. Άλλά ό Φίλιππος ό Άκαρνάν αποφάσισε νά διακινδυνεύσει μαζί μέ τόν βασιλέα και νά φροντίσει για τή θεραπεία του, ένώ ταυτοχρόνως ό Παρμενίων από τό στρατόπεδο έγγραφε στον Άλέξανδρο νά προσέχει τόν ιατρό, διότι τόν είχε δωροδοκήσει ό Δαρείος για νά τόν δηλητηριάσει.

Όταν ό Άλέξανδρος διάβασε τήν καταγγελία, τήν έβαλε κάτω από τό προσκεφάλι του. Μόλις ήλθε ό Φίλιππος μαζί μέ φίλους φέροντας τό φάρμακο μέσα σέ ποτήρι, σ' έκείνον μέν έδωσε τήν έπιστολή του Παρμενίωνα, ό ίδιος δέ χρησιμοποίησε πρόθυμα και χωρίς δισταγμό τό φάρμακο. Πόσο θαυμαστό και θεατρικό ήταν τό θέαμα, διηγείται ό Πλούταρχος. Ό μέν διάβαζε, ό δέ έπινε. Κατόπιν έστρεψαν τό βλέμμα ό ένας στον άλλο, όχι όμως μέ τήν ίδια έκφραση. Ό Άλέξανδρος δηλαδή μέ ευχάριστο και γελαστό πρόσωπο, πού βεβαίωνε τήν καλή του διάθεση και τήν πίστη προς τό γιατρό του, ό γιατρός όμως μέ μεγάλη ταραχή, αποκρούοντας τή συκοφαντία και επικαλούμενος τούς θεούς για τή γνησιότητα και χρησιμότητα του φαρμάκου.

Οί έκστρατείες του Μεγάλου Άλεξάνδρου άλλαξαν τήν όψη του πολιτισμένου κόσμου τής έποχής και σημείωσαν τήν αρχή μιας νέας ιστορικής έποχής, τής Άλεξανδρινής ή Έλληνιστικής (323-31 π.Χ.). Τό κύριο χαρακτηριστικό αυτής τής έποχής υπήρξε ή έξάπλωση του Έλληνισμού στην Άνατολή και ή ίδρυση των βασιλείων τής Αιγύπτου, Συρίας, Περγάμου και άλλων από τούς Μακεδόνες στρατηγούς του. Οί χιλιάδες Μακεδόνων και άλλων Έλλήνων πού μετανάστευσαν σ' αυτά τά βασίλεια, διέδωσαν εκεί και εισήγαγαν τήν ελληνική γλώσσα, τή γραμματεία, τήν τέχνη, τή θρησκεία, τή φιλοσοφία, τήν έπιστήμη και τόν ελληνικό τρόπο ζωής. Από τήν έξάπλωση αυτή του Έλληνικού πολιτισμού και εκ των αντιστρόφων επιρροών πού έδέχθη ό Έλληνισμός, έγεννήθη ό «έλληνιστικός» πολιτισμός, τόν όποιο κατά μέγα μέρος έκληρονόμησε ή Ρώμη και τό Βυζάντιο, μέσω δ' αυτών ή σημερινή Ευρώπη.

Ό Μέγας Άλέξανδρος, ή μεγαλύτερη ανθρώπινη φυσιογνωμία των αιώνων και ή πλέον ανυπέρβλητη προσωπικότητα τής Ιστορίας, δέν υπήρξε ανώτερος μονάχα από τόν Καίσαρα ή τόν Ναπολέοντα, αλλά ξεπέρασε και τό πρότυπό του, τόν προπάτορά του Άχιλλέα, καθώς επίσης και τόν Ηρακλή και τόν θεό Διόνυσο ακόμη. Υπήρξε όμηρικός ήρωας, ό πρώτος δάσκαλος τής πολεμικής τέχνης και ό μεγαλύτερος πολιτικός. Είναι τό φαινόμενο των αιώνων και όχι μονάχα τής έποχής του, όπως όρισμένοι προσπαθούν νά υποστηρίξουν.

Ό Μέγας Άλέξανδρος υπήρξε ό μεγαλύτερος ήγήτωρ ανθρωπίνων ψυχών, πού χάρις στη στρατηγική του μεγαλοφυΐα και τήν πολιτική και πολιτιστική του μεγαλουργία, κατώρθωσε μέσα σέ δέκα μόλις χρόνια, μόνος του, νά συγκροτήσει μια άπέραντη Αυτοκρατορία, όση όλόκληρη

ἡ Εὐρώπη, ἡ ὁποία, παρά τόν κατακερματισμό της ἀπό τούς διαδόχους του, κατώρθωσε νά ἐπιζήσει ἐπὶ αἰῶνες, χάρις στά θεμέλια καὶ τὴν ὀργάνωση πού ἐκεῖνος τῆς εἶχε κληροδοτήσει, ἔτσι πού οἱ λαοὶ πέρα μακριά ἐκεῖ, στά βάθη τῆς Ἀσίας, νά λέγουν καὶ σήμερα ἀκόμα ὅτι «ὁ Ἀλέξανδρος ζεῖ καὶ βασιλεύει». Καὶ νά σκεφθεῖ κανεὶς ὅτι χρειάσθηκαν αἰῶνες ὀλόκληροι γιὰ νά γίνει ἡ Ρωμαϊκὴ Αὐτοκρατορία ἢ ἡ Βυζαντινὴ ἢ ἡ Βρετανικὴ ἢ ἡ Ρωσικὴ ἢ νά συγκροτηθοῦν οἱ Ἑνωμένες Πολιτεῖες τῆς Ἀμερικῆς.

Τὸν Μέγα Ἀλέξανδρο κανένας ἄνθρωπος μέχρι τώρα δέν ξεπέρασε καὶ στοὺς θρύλους, ἐκτός μόνο ἀπὸ τούς ἰδρυτὲς τῶν Ἑρησκειῶν. Ἀπὸ τὸν Βόρειο Παγωμένο Ὠκεανὸ ὡς τὰ ζεστά ὑπίπεδα τῆς Αἰθιοπίας καὶ ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸ ὡς τὴν Ἰνδία, τὴν Ἰνδονησία καὶ τὴν Ἰαπωνία ἀκόμα, ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἔγινε καὶ παρέμεινε ὁ ἐθνικὸς ἥρωας ὅλων τῶν ἐκεῖ λαῶν, ὅπου ἡ λαϊκὴ Μοῦσα σέ 78 γλώσσες τὸν ἔψαλε καὶ τὸν ὕμνησε σέ ὅλους τούς τόνους.

Οἱ Πέρσες, μέ τούς μεγαλύτερους ἐθνικοὺς ποιητὲς τους, ὕμνουν τὸν κατακτητὴ τους ὡς ἐθνικὸ ἥρωα, ὡς υἱὸ τοῦ Δαρείου.

Οἱ Αἰγύπτιοι τὸν ἀνακηρύσσουν Φαραῶ καὶ τὸν ἀναγνωρίζουν υἱὸ τοῦ Διὸς-Ἄμμωνος, ἀπονέμοντάς του ὅλους τούς τίτλους τῶν ἀρχαίων Φαραῶ: «Ὁ βασιλεὺς Ἰέραξ, ὁ πρίγκιψ τῆς νίκης, ὁ βασιλεὺς Κάλαμος, ὁ βασιλεὺς Σφήξ, ὁ ἀγαπημένος τοῦ Ἄμμωνος, ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ θεοῦ Ρά, ὁ κύριος στίς δύο Χῶρες καὶ ὁ προικισμένος μέ τὰ πιὸ μεγάλα προτερήματα καὶ μέ αἰῶνια ζωὴ, ὅπως ὁ θεὸς Ἥλιος στοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων». Αὐτοὶ οἱ τίτλοι καὶ ἄλλοι περισσότεροι βρίσκονται χαραγμένοι στίς κολόνες τῶν ναῶν τῆς Αἰγύπτου, πού σώζονται καὶ σήμερα.

Οἱ Ἄραβες τὸν δέχθηκαν ὡς τὸν Σικάνταρ, τὸν Ντοῦελ-Καρνεῖν, τὸν βασιλέα τὸν δικέρατον, ὅπως τὸν γράφει τὸ Κοράνιον. Οἱ Ἰνδοὶ τὸν ἐθεώρησαν ἀντάξιο τοῦ θεοῦ Κρίσνα.

Γιὰ τούς Βυζαντινοὺς ἔμεινε ὁ «ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ αὐτοκράτωρ πάσης Ἀνατολῆς καὶ πάσης Δύσεως», πού μέ τὰ φουσατά του πολεμαὶ τούς ἀπίστους, ἐνῶ οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ στά βάθη τῆς Ἀνατολῆς τὸν ἀνακήρυξαν Ἅγιο Μέγα Ἀλέξανδρο.

Γιὰ τούς Εὐρωπαίους, τούς Γαλάτες, τούς Βρετανοὺς καὶ τούς Τεῦτονες, ὑπῆρξε ὁ καλὸς βασιλεὺς Ἀλέξανδρος, πού ἐστάθη τὸ ὑπόδειγμα τοῦ Ἱπποτισμοῦ.

Τέλος, οἱ Ἑβραῖοι, ὅπως ἀναφέρει ὁ προφήτης Δανιὴλ, τὸν εἶδαν στίς ὄχθες τοῦ Οὐλάγ, σάν τὸ κριάρι μέ τὰ δύο κέρατα, ἐνῶ ἀλλοῦ, ὁ ἴδιος Προφήτης, βλέπει τὸν ἀρχάγγελο Μιχαὴλ νά τοῦ ἀναγγέλλει τὴν ἀφίξη τοῦ βασιλέως τῶν Ἑλλήνων.

Σ' αὐτοὺς τούς θρύλους, πού ἐπὶ 1500 σχεδὸν χρόνια κυριαρχοῦσαν σέ ὅλους τούς λαοὺς τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου, ὡς τὸ πλέον ἀγαπητὸ

λαϊκό ανάγνωσμα και τραγούδι, ο Ἀλέξανδρος παρομοιάζεται με όλους τους τοπικούς ήρωας, που αναδείχθηκαν εκεί στους αιώνες.

Ὁ Ἀλέξανδρος, ἄλλου ξεπερνᾶ σὰ κατορθώματα τὸν Ἀσσύριο μυθικό ἥρωα Γιλγαμές, πού πήγε νά βρεῖ τό βοτάνι τῆς ζωῆς καί τό ἀθάνατο νερό στή θεά Ἄνου. Ἄλλου παρουσιάζεται σάν τὸν Αἰγύπτιο ἥρωα Οὐναμόνου, ἄλλου σάν τὸν Ἡρακλῆ στούς δώδεκα ἄθλους του, ἄλλου σάν τὸν Ὀδυσσεά με τίς Σειρήνες του, ἄλλου σάν τὸν ἅγιο Γεώργιο πού σκοτώνει τὸν δράκοντα.

Ἔτσι, ὁμοίως, ὁ υἱὸς τοῦ Φιλίππου καί τῆς Ὀλυμπιάδος ξεπερνᾶ τὰ μέτρα τῆς Φυλῆς του, ἀφοῦ ἔχει ξεπεράσει ὅλους μαζί τούς ἐθνικούς ἥρωες τῶν λαῶν τοῦ κόσμου. Ἔγινε τό παγκόσμιο σύμβολο τοῦ ἡρωισμού.

Ὁ Πλούταρχος, στό «Περί Ἀλεξάνδρου Τύχης ἢ Ἀρετῆς» βιβλίο του, ἀπευθυνόμενος σέ ἐκείνους πού ὑποστήριζαν ὅτι ὅσα ὁ Ἀλέξανδρος κατώρθωσε δέν ὀφείλονται στίς ἰκανότητες ἢ στίς ἀρετές του, ἀλλά στή θεά Τύχη, γράφει: «Διὰ ποίαν τύχην ὁμιλοῦν οὗτοι, ὅταν αὐτῇ ἢ θεᾷ τόσον ἐχθρική τοῦ ἐστάθη εἰς τὴν ζωὴν του... Μήπως αὐτῇ ἢ τύχῃ δέν τοῦ ἔκαμε νά δεχθεῖ ἐπτά τραύματα στούς ἀγῶνες του γιὰ τὴν ἐπιτυχία τοῦ σκοποῦ του;».

Ἀλλά, συνεχίζει ὁ Πλούταρχος, «ἀξίζει νά συγκρίνει κανεὶς τούς μαθητές τοῦ Πλάτωνος καί τοῦ Σωκράτους. Αὐτοὶ ἐξεπαίδευσαν ὁμογλώσσους πού καταλάβαιναν τὴ γλῶσσα καί τὴ νοοτροπία τὴν ἐλληνική, ἐνῶ ὁ Ἀλέξανδρος ἐξημέρωσε τὴν Ἀσία, ἔμαθε τούς Ὑρκανούς νά παντρεύονται καί νά μὴ ζοῦν σάν ἀγέλες ζῶων, τούς Ἀραχωτοὺς νά καλλιεργοῦν τὴ γῆ, τούς Σογδιανούς νά περιποιοῦνται τούς γονεῖς τους καί νά μὴν τούς σκοτώνουν ὅταν γεράσουν, τούς Πέρσες νά σέβονται τίς μητέρες τους καί νά μὴν τίς βιάζουν σάν κτήνη, τούς Ἰνδοὺς νά λατρεύουν τούς ἐλληνικούς θεοὺς, τούς Σκύθες νά θάπτουν τούς νεκροὺς τους καί νά μὴν τούς τρώγουν. Ἔκαμε ἐπίσης τούς Πέρσες καί τούς Σουσιανούς νά διαβάζουν τὸν Ὅμηρο καί τὰ παιδιὰ τῶν Γερδωσῶν νά ψάλλουν τίς τραγωδίες τοῦ Εὐριπίδη καί τοῦ Σοφοκλῆ».

Πολύ ἐνωρίς μετὰ τό θάνατό του, ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος εἶχε γίνει θρύλος καί εἶχε θεοποιηθεῖ. Μετὰ τό πέρασμα τῶν αἰῶνων ἡ γνώση γιὰ τὰ ἱστορικά γεγονότα τῆς ζωῆς του ἀμβλύνεται, μεταβάλλεται ἢ καί λησμονεῖται. Παραλλήλως ὁμοίως δημιουργεῖται γύρω ἀπὸ τὴ μορφή καί τό ὄνομά του ὁλόκληρος μυθικός κόσμος, στόν ὁποῖο κυριαρχεῖ ἡ λαϊκὴ φαντασία. Ὁ Ἀλέξανδρος τοῦ Μύθου δέν ὁμοιάζει πλέον παρά ἀμυδρῶς μετὰ τὸν Ἀλέξανδρο τῆς Ἱστορίας. Ὁ στρατηλάτης Ἕλληνας μεταβάλλεται σέ ἥρωα φανταστικῶν ἄθλων καί ἀσύλληπτων περιπετειῶν καί συνενώνει τὰ χαρακτηριστικὰ πολλῶν μυθικῶν προσώπων, παλαιότερων καί νεωτέρων ἐποχῶν.

Οἱ διάσπαρτες σέ λαούς καί πηγές μυθικές αὐτές διηγήσεις γιά τόν Μέγα Ἀλέξανδρο κωδικοποιήθηκαν καί ἀπετέλεσαν μία συναρπαστική μυθιστοριογραφία, περί τόν 3ο μ. Χ. αἰώνα, γνωστή ὡς «Φυλλάδα τοῦ Μεγαλέξανδρου».

Τό ἔργο αὐτό, πού μεταφράσθηκε σέ πολλές γλώσσες, εἶχε μεγάλη ἀπήχηση στόν ἑλληνικό χῶρο καί συνετέλεσε στή δημιουργία πολλῶν τοπικῶν παραδόσεων γιά τόν Μακεδόνα στρατηλάτη. Ἔτσι, πολλά ἀρχαῖα κτήρια ταυτίζονται μέ τόν Μέγα Ἀλέξανδρο, ἐνῶ ἴχνη ἐπάνω σέ βράχους ἀποδίδονται σέ πατημασιές τοῦ Βουκεφάλα, τοῦ μυθικοῦ ἀλόγου του.

Πλήθος ἐξ ἄλλου παραδόσεων ἀναφέρονται στήν ἐκστρατεία του στίς Ἰνδίες καί ἄλλες ἀπήχουν τή διήγηση τῆς «Φυλλάδας» γιά Ἀμαζόνες καί ἄλλους μυθικούς λαούς.

Ἰδιαίτερος πλούσιος εἶναι ὁ κύκλος τῶν παραδόσεων γιά τή Γοργόνα, τήν ἀδελφή τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, πού ἄθελά της ἔχυσε τό ἀθάνατο νερό, τό ὁποῖο κατόπιν πολλῶν ἀναζητήσεων εἶχε ἐξεύρει ὁ ἀδελφός της, προκειμένου νά ἐξασφαλίσει τήν περιπόθητη ἀθανασία.

Τό ὄνομα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἀναφέρεται ἀκόμη σέ διάφορα μαγικά κείμενα, ἐπίσης σέ τραγούδια, παροιμίες καί παραμύθια, ὀλόκληρη δέ ἡ ζωή καί τό ἔργο του ἐμπνέουν γλύπτες, ζωγράφους, χαρακτές καί ἄλλους καλλιτέχνες.

Ἐνδεικτικό γεγονός τῆς δημοτικότητας καί τοῦ ζωντανοῦ θρύλου τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου εἶναι καί ἡ καθιέρωσή του στό λαϊκό θέατρο σκιῶν, ὅπου παριστάνεται ταυτοχρόνως ὡς ἀρχαῖος ἥρωας, στρατευμένος χριστιανός καί ἀγωνιστής τοῦ Γένους.

Ἡ ἀποκάλυψη τῶν βασιλικῶν τάφων τῆς Βεργίνας στίς 8 Νοεμβρίου 1977 ἀπό τόν ἀείμνηστο καθηγητή Μανώλη Ἀνδρόνικο, ἔδωσε ἠχηρό ράπισμα στούς πλαστογράφους τῆς ἱστορίας τῆς Μακεδονίας καί ἐπιβεβαίωσε γιά μιᾶ ἀκόμη φορά τήν ἀδιαμφισβήτητη Ἑλληνικότητά της. Ὁ σημαντικότερος ἀπό τούς τάφους αὐτούς, ὁ τάφος τοῦ Φιλίππου τοῦ Β', εἶναι ὁ μόνος βασιλικός τάφος πού εὐρέθη ἀσύλητος, μετά ἀπό αὐτούς τῶν Μυκηνῶν, καί ὁ μεγαλύτερος σέ μήκος καί ὕψος ἀπό ὅλους τούς μέχρι τώρα γνωστούς Μακεδονικούς τάφους.

Ὅπως εἶναι γνωστό, οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες τοποθετοῦσαν στούς τάφους τῶν νεκρῶν τους ἀντικείμενα (κτερίσματα), πού πίστευαν ὅτι τούς ἦσαν ἀναγκαῖα στήν ἄλλη ζωή. Γι' αὐτό καί στόν βασιλικό τάφο τῆς Βεργίνας βρέθηκαν θαυμάσια κτερίσματα ἀπό διάφορα ὑλικά.

Ἡ περίφημη χρυσή λάρνακα, σχήματος μικροῦ κιβωτίου, βρέθηκε τοποθετημένη μέσα σέ μαρμάρινη σαρκοφάγο, διακοσμημένη μέ ἀνάγλυφους ρόδακες καί ἄλλα φυσικά μοτίβα. Στό μέσον τοῦ καλύμματός της

εικονίζεται ανάγλυφο δεκαεξάκτινο άστέρι, σύμβολο τής Μακεδονικής ήγεμονίας. Τό άστέρι αυτό είναι εκείνο πού παράνομα χρησιμοποιούν οι Σκοπιανοί σήμερα ως έθνικό σύμβολό τους.

Μέ τό άνοιγμα τής λάρνακας άπεκαλύφθησαν όσα μās άφηγεΐται ό "Ομηρος για τήν ταφή του "Εκτορα, τά όστά του νεκρού και ένα βαρύτιμο στεφάνι μέ φύλλα και καρπούς βελανιδιάς.

Άπό τόν τύμβο τής Μεγάλης Τούμπας τής Βεργίνας έχουμε μία άκόμη επιπρόσθετη μαρτυρία για τήν Έλληνικότητα τής Μακεδονίας. Είναι οι 47 μαρμαρίνες επιτύμβιες στήλες τών 5ου, 4ου, και 3ου π. Χ. αι., οι όποιες κοσμούσαν τούς τάφους κοινών Μακεδόνων πολιτών μέ έλληνικά όνόματα.

Στά μέσα του 4ου π. Χ. αι. Έλληνες άποικοι από τή Θάσο ήρθαν και έκτισαν τίς Κρηνίδες, στήν πεδιάδα πού περικλείεται από τά όρη "Ορβηλος, Σύμβολο και Παγγαίο. Ο Φίλιππος διαβλέπων τή στρατηγική και οικονομική σημασία τής πόλεως, τήν βοήθησε και τήν ώνόμασε Φιλίππους. Η μεγάλη άκμή τής πόλεως αυτής κατά τούς Ρωμαϊκούς χρόνους όφείλεται κυρίως στό ότι ήταν κτισμένη επάνω στήν Έγνατία Όδό, ή όποία ήγωνε τό Δυρράχιο μέ τό Βυζάντιο.

Η ιστορία τών Φιλίππων σφραγίζεται από τήν επίσκεψη τό έτος 50 του Άποστόλου τών Έθνών Παύλου. Οι κάτοικοι τών Φιλίππων είναι οι πρώτοι Ευρωπαίοι πού άκούουν τό κήρυγμα τής χριστιανικής διδασκαλίας. Έδώ βαπτίσθηκε και ή πρώτη Ευρωπαϊά χριστιανή, ή Ανδία.

Έξ άλλου, τά διάφορα άρχαιολογικά εύρήματα του ύψώματος τής Τούμπας και του λόφου επάνω από τό χωριό Πανόραμα επιβεβαιώνουν τήν κατοίκηση τής Θεσσαλονίκης από τήν 3η χιλιετηρίδα.

Τό 315 π. Χ. ό βασιλεύς Κάσσανδρος ιδρύει τήν πόλη τής Θεσσαλονίκης, στή θέση τής άρχαίας Θέρμης, στήν όποία δίδει τό όνομα τής άδελφής του Μεγάλου Άλεξάνδρου.

Λόγω τής προνομιούχου γεωγραφικής της θέσεως ή Θεσσαλονίκη έξελίσσεται ραγδαίως και τό 146 π. Χ. είναι πλέον τό κέντρον τής Ελλάδος. Τότε κατασκευάζεται και ή Έγνατία Όδός, πού συνδέει τήν Κωνσταντινούπολη μέ τήν Άδριατική.

Η Θεσσαλονίκη υπέστη τίς επιδρομές τών Σαρακηνών, τών Φράγκων και τών Βουλγάρων. Άπό τόν 14ο αιώνα ή πόλις γνωρίζει άνηση και καθιερώνεται ως ένα από τά μεγαλύτερα κέντρα τής καλλιτεχνικής ζωής του Βυζαντίου.

Τόν 3ο μ. Χ. αιώνα ό Ρωμαϊός ήγεμόνας Γαλέριος όρίζει ως πρωτεύουσά του τή Θεσσαλονίκη και τήν κοσμεϊ μέ τό συγκρότημα του Όκταγώνου, του Ίπποδρόμου, τής Καμάρας και τής Ροτόντας. Κατά τό διωγμό τών χριστιανών μαρτυρεί ό άγιος Δημήτριος, μετέπειτα προστάτης και πολιούχος τής πόλεως.

Ἀπό τῆ Μακεδονία, ἐπίσης, ὡς ἀφετηρία, ξεκίνησε, ὅπως ἤδη ἀναφέρθηκε, καί ὁ ἐκχριστιανισμός τῶν Σλάβων. Τόν 10ο αἰ. οἱ Θεσσαλονικεῖς μοναχοὶ Κύριλλος καί Μεθόδιος, οἱ ὁποῖοι ἀποκαλοῦνται καί «φωτισταὶ τῶν Σλάβων», ἐδίδαξαν στοὺς Σλάβους τὸ σλαβικὸν ἀλφάβητον (πού ἦταν δικῆς τους ἐμπνεύσεως καί δικό τους δημιούργημα), γνωστὸ μέ τὴν ὀνομασία «Κυριλλικὴ γραφή», καί διέδωσαν τὸν χριστιανισμό, μεταφράζοντες παράλληλα καί τὴν Ἁγία Γραφή στὰ σλαβικά.

Κατὰ τὴν Ἐπανάσταση τοῦ 1821 οἱ Μακεδόνες μετέσχον στὶς ἐπιχειρήσεις τῆς Μολδοβλαχίας μέ ἐπικεφαλῆς τὸν Γεωργάκη Ὀλύμπιον καί τὸν Ἰωάννη Φαρμάκη. Δημιουργήθηκαν τρεῖς ἐπαναστατικὲς ἐστίες στὴ Χαλκιδική, τὸν Ὀλυμπο καί τὴ Δυτικὴ Μακεδονία, μέ κέντρο τὴ μαρτυρικὴ Νάουσα. Στὴν Ἐθνεγερεία τοῦ '21 ἔλαβαν ἐπίσης ἐνεργὸ μέρος ὁ Γεώργιος Ξενοκράτης, ὁ Νικόλαος Τουζουνίδης καί πολλοὶ ἄλλοι.

Ἐκεῖνος ὅμως, ὁ ὁποῖος διακρίθηκε γιὰ τὸ ἀγωνιστικὸ του σθένος εἶναι ὁ Ἐμμανουήλ Παπᾶς, ὁ ἀρχιστράτηγος τῶν Μακεδονικῶν Δυνάμεων κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦ 1821. Καταγόταν ἀπὸ τὸ χωριὸ Δοβίστα (νῦν Ἐμμανουήλ Παπᾶς) τῶν Σερρῶν καί ὑπέστη μεγάλες θυσίες χάριν τοῦ Ἀγῶνος, στὴ διάθεση τοῦ ὁποῖου κυριολεκτικὰ ἀνάλωσε, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ μεγάλη περιουσία του, καί τὴ ζωὴ του, καθὼς καί τὴ ζωὴ τῶν περισσοτέρων μελῶν τῆς οἰκογενείας του.

Ἀπὸ τὰ μέσα τοῦ 19ου αἰ. εἶχε ἀρχίσει ἡ σλαβικὴ προπαγάνδα καί ἡ δράση τῶν Βουλγάρων στὴ Μακεδονία, οἱ ὁποῖοι ἐμφανῶς ἐπεδίωκαν τὴν ἀπόσταση τῶν ἑλληνικῶν πληθυσμῶν ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο μέ τελικὸ στόχο τὸν ἐκβουλγαρισμὸ τους.

Μετά τὸν πόλεμο τοῦ 1897 ἐντάθηκε ἡ ἀποστολὴ βουλγαρικῶν σωμάτων (κομιτάτων) στὴ Μακεδονία, τὰ ὁποῖα ἐπέβαλλαν τρομοκρατία καί ἐκτελοῦσαν ὅσους ἀρνοῦνταν νὰ ὑποκύψουν στὰ βουλγαρικὰ σχέδια.

Στὰ τέλη τοῦ 19ου αἰ. ἡ ἑλληνικὴ ἀντίσταση ἐκδηλώθηκε στὴ Μακεδονία μέ τὴ δράση ἀτάκτων σωμάτων, πού ὀργανώθηκαν ἀπὸ τὴν «Ἐθνικὴ Ἐταιρεία». Χάρις στὴν πατριωτικὴ δράση τοῦ Ἰωνος Δραγούμη, τοῦ Παύλου Μελά καί ἄλλων ἀκραιφνῶν Ἑλλήνων πατριωτῶν, κινητοποιεῖται ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνηση, ἐνῶ μέ τὴν ἴδρυση στὴν Ἀθήνα, τὸ 1903, τοῦ Μακεδονικοῦ Κομιτάτου, ὁ Μακεδονικὸς Ἀγῶνας παίρνει συντονισμένη μορφή.

Ὁ Μακεδονικὸς Ἀγῶνας, πού ἄρχισε στὴν πραγματικότητα τὸ ἔτος 1878 μέ τὴν Ἐπανάσταση τοῦ Λιτοχώρου, ἡ ἐπέτειος τῆς ὁποίας τιμᾶται κάθε χρόνο στὶς 20 Φεβρουαρίου, διήρκεσε ἀπὸ τὸ 1904 μέχρι τὸ 1908 καί συνέβαλε ἀποφασιστικά στὴν ἀπελευθέρωση τῆς Μακεδονίας, ἡ ὁποία μέ τοὺς νικηφόρους Βαλκανικοὺς πολέμους τοῦ 1912-1913 ἀναγνωρίσθηκε ὡς ἀναπόσπαστο τμῆμα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας μέ τὴ Συνθήκη τοῦ Βουκουρεστίου (1913).

Μέχρι τις αρχές του αιώνα μας, οί Σλάβοι τών Σκοπίων δέν γνώριζαν τή Μακεδονία. «Ἡ Μακεδονία τών Σκοπίων» ἦταν πολιτικό ἐφεύρημα τοῦ στρατάρχου Τίτο τό 1945, γιά νά υπάρξουν διεκδικήσεις στήν ιστορική Μακεδονία καί μέσω αὐτῆς νά βγοῦν οί Σλάβοι στό Αἰγαῖο.

Σήμερα παραχαράσσεται πάλι βάνουσα ἡ Ἱστορία καί ἐμφανίζεται «ἡ Μακεδονία τών Σκοπίων» νά φθάνει μέχρι τό Αἰγαῖο.

Ἐν ὄψει αὐτῶν ἡ πλαστογραφία καί ἡ καπηλεία τῆς ἱστορίας τῆς Μακεδονίας ἀποτελεῖ ἐχθρική πράξη, πού κανέννας ΕΛΛΗΝΑΣ δέν εἶναι δυνατό νά δεχθεῖ.

Ἡ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ἐδῶ καί τρεῖς χιλιάδες καί πλέον χρόνια εἶναι μόνον μία, ΕΛΛΗΝΙΚΗ, «ἐν Λίθοις φθεγγομένοις καί Μνημείοις σωζομένοις», διαλαλοῦσα τήν ιστορικήν ἀλήθειαν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Κυβετοῦ Σπ., Μητροπολίτου Ζιχνῶν καί Νευροκοπίου, Μαρτυρίες τῆς Ἁγίας Γραφῆς γιά τή Μακεδονία, τόν Μέγα Ἀλέξανδρο καί τοὺς Ἑλληνας Μακεδόνες (70 Ἀγιογραφικά κείμενα).
- Μάρτη Νικ., Ἡ πλαστογράφηση τῆς ἱστορίας τῆς Μακεδονίας. Ἀθήναι 1983.
- Μπακαλάκη Γ., Ἀπό τή ζωντανή φυλλάδα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Μακεδονικόν Ἡμερολόγιον 1939, σ. 98 [λαϊκή παράδοση περί Βουκεφάλα ἀπό τήν Ἀλιστράτη Σεργῶν].
- Μπαμπινιώτη Γ., Ἡ γλῶσσα τῆς Μακεδονίας. Ἀθήναι 1992.
- Πετρακάκου Δ., Ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος. Ἀθήναι 1944.
- Σαράντη Θ., Στά βήματα τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἀθήναι 1989.
- Σπυριδάκη Γ., Συμβολή εἰς τήν μελέτην τῶν δημῶδων παραδόσεων καί δοξασιῶν περὶ τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Τόμος: «Γέρας Ἀντωνίου Κεραμοπούλλου», Ἀθήναι 1953, σελ. 385 - 419 (Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν, ἀριθ. 9).
- Ἵπουργ. Ἐθν. Παιδείας καί Ἐρησκειμάτων, Μακεδονία. Ἱστορία καί Πολιτική. Ο.Ε.Δ.Β., Ἀθήναι 1992.